

Správa o výsledku kontroly 2022

System prenájmu poľovných pozemkov

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik

Boli založené rozhodnutím MPRV SR z roku 1999. Medzi ich hlavné úlohy patrí tiež spravovanie lesného a iného majetku vo vlastníctve SR. Poľovníctvo je jednou z hlavných výrobných činností. Na zhromaždeniach vlastníkov poľovných pozemkov vykonávajú Lesy SR práva vlastníka podľa zákona o poľovníctve.

Slovenský pozemkový fond

Právnická osoba zriadená zákonom, ktorá svoju činnosť vykonáva vo verejnom záujme. Medzi jej kompetencie patrí aj zastupovanie štátu a nezistených vlastníkov na zhromaždeniach vlastníkov poľovných pozemkov.

Ako sme postupovali

Kontrola súladu s prvkami kontroly výkonnosti bola realizovaná podľa zákona o NKÚ SR a štandardov, ktoré vychádzajú zo základných princípov kontroly v rámci medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Do výkonu kontroly bolo zapojených sedem kontrolórov.

Prečo sme kontrolovali

Z celkového súhrnu činností, ktoré tvoria poľovníctvo na Slovensku sa NKÚ SR zamerlal na prenájom štátnych poľovných pozemkov, ktoré tvoria poľovné revíry v správe a nakladaní štátneho podniku Lesy SR a Slovenského pozemkového fondu. Ide o oblasť, ktorá spadá do spektra zvýšenému verejnému záujmu, a v ktorej boli identifikované riziká z analytickej činnosti a vykonaných kontrol NKÚ SR.

Čo sme zistili

- Súčasné nastavenie legislatívneho prostredia vytvára priestor pre nejednoznačnosť právneho výkladu a nedostatočne eliminuje priestor pre netransparentné konanie.
- Odpredaje odstrelu zveri mali znaky dlhodobých prenájmov poľovných revírov. Dochádzalo k postúpeniu užívania poľovného revíru inému subjektu v rozpore so zákonom o poľovníctve.
- V procese výberu uchádzačov o odpredaj odstrelu zveri neboli dodržané princípy transparentnosti tohto výberu.
- Chýbala databáza / register poľovných revírov s aktuálnou vlastníckou štruktúrou poľovných pozemkov.

Čo odporúčame

NKÚ SR odporúča Výboru NR SR pre pôdohospodárstvo a životné prostredie, aby zaviazalo Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR:

- zapracovať do pripravovaného návrhu nového zákona o poľovníctve detailnejší postup upravujúci rozhodovanie o užívaní poľovných revírov, napr. povinné pozývanie zástupcov štátu na zhromaždenia vlastníkov, podmienky preukazovania podielov vlastníkov, kontrolu správnosti údajov na zhromaždeniach vlastníkov, pri odpredajoch odstrelu zveri, pri evidencii zmlúv o užívaní poľovného revíru orgánmi štátnej správy, vrátane preverenia splnenia zákonných povinností pred zaevidovaním zmluvy na okresnom úrade;
- iniciovať zavedenie pravidiel spoločného postupu Lesov SR a Slovenského pozemkového fondu pri presadzovaní záujmov štátu pri prenájmoch štátnych poľovných pozemkov;
- zaviesť v spolupráci s Národným lesníckym centrom a okresnými úradmi presnú, priebežne aktualizovanú, elektronickú evidenciu poľovných revírov, vrátane aktuálnych vlastníckych podielov poľovných pozemkov, ako podklad pre transparentné a relevantné rozhodovanie na zhromaždeniach vlastníkov poľovných pozemkov.

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontroly bolo preveriť výkon správy dvoch určujúcich zástupcov štátu v oblasti prenájmu poľovných pozemkov. Hlavnými rizikami, preverovanými kontrolou bolo nedostatočné nastavenie legislatívneho prostredia, interných predpisov, nedostatočná kontrolná činnosť a netransparentný systém prenájmov poľovných pozemkov. Transparentnosť bola hodnotená prostredníctvom kritérií nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania, zverejnenia zámeru realizovať prenájom v dostatočnom časovom predstihu a pre všetkých záujemcov, ako aj uzatvárania zmlúv v súlade s podmienkami a výsledkami súťaže.

Rámec kontrolnej akcie

V rámci kontroly bol použitý prístup detailného preverovania dokladov a dokumentov súvisiacich s predmetom kontroly. K metódam a technikám, ktoré boli uplatnené počas výkonu kontroly, patrilo najmä štúdium všeobecne záväzných právnych predpisov, interných predpisov, kontrola predloženej dokumentácie a dokladov k vybraným poľovným revírom, rozhovory, vyjadrenia, odborné konzultácie a iné. Doklady a údaje boli preverované na vzorke poľovných revírov v správe Lesov SR a SPF (príloha č.1), vybranej neštatistickou metódou založenou na odbornom úsudku kontrolóra. Pri detailnom preverovaní boli zohľadnené vlastnícke podiely poľovných pozemkov štátu v správe Lesov SR a SPF. Kontrolovaným obdobím boli roky 2018 až 2021 a súvisiace obdobia podľa predmetu kontroly, najmä v oblasti uzatvárania zmlúv o dlhodobom prenájme poľovných pozemkov.

Výsledky kontrolnej akcie

V zmysle zákona o poľovníctve je poľovným revírom poľovný pozemok alebo súbor súvislých poľovných pozemkov jedného alebo viacerých vlastníkov vymedzených v rozhodnutí orgánu štátnej správy poľovníctva, v ktorom možno vykonávať právo poľovníctva.

Na Slovensku bolo k 31.12.2021 evidovaných spolu 1 884 poľovných revírov s výmerou 4 455 tis. hektárov. Priemerná výmera jedného poľovného revíru bola 2 365 hektárov. Pre porovnanie bolo napríklad v Českej republike k uvedenému dátumu evidovaných spolu 5 745 poľovných revírov s výmerou 6 586 tis. hektárov, čo predstavovalo priemernú výmeru jedného poľovného revíru 1 146 hektárov. Priemerná výmera jedného poľovného revíru bola na Slovensku dvakrát vyššia ako v Českej republike.

Nedostatky legislatívneho rámca

Základnou legislatívnou normou, upravujúcou činnosti Lesov SR a SPF v oblasti poľovníctva a prenájmov poľovných pozemkov, je zákon o poľovníctve spolu s vykonávacou vyhláškou k uvedenému zákonu. Okrem zákona o poľovníctve dopĺňa hlavný legislatívny rámec pre činnosti SPF v tejto oblasti najmä zákon o pozemkových úpravách. Súčasťou legislatívneho prostredia boli aj v kontrolovanom období platné interné normy a predpisy, prijaté Lesmi SR a SPF v oblasti správy a nakladania s poľovnými pozemkami.

Súčasnú nastavenie legislatívneho prostredia vytvára priestor pre nejednoznačnosť právneho výkladu a nedostatočne eliminuje priestor pre možné netransparentné konanie. Na nedostatočnú legislatívu poukázali zistenia, ktoré sú uvedené v časti „Netransparentný proces prenájmov poľovných revírov“ tejto správy.

Kontrola poukázala na významný nedostatok, ktorým je chýbajúca databáza, či register poľovných revírov s aktuálnou vlastníckou štruktúrou poľovných pozemkov. V súčasnosti sa štruktúra vlastníckych podielov preukazuje v deň konania zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov, pričom žiadny predpis bližšie neurčuje, čím má vlastník poľovného pozemku preukázať svoj vlastnícky podiel a ani čo sa považuje za aktuálny doklad. Výsledkom môže byť nesprávne určenie majetkového podielu jednotlivých vlastníkov poľovných pozemkov, čo sa v niektorých prípadoch aj potvrdilo.

NLC vypracúva štatistické údaje na základe štatistických výkazov Poľov 12-01, ktoré sú mu predkladané jednotlivými užívateľmi poľovných revírov.

NKÚ SR porovnal štatistické údaje z NLC o počte poľovných revírov s vlastníckym podielom poľovných pozemkov Lesov SR s ich vlastnou evidenciou. Porovnanie preukázalo **rozdiel v počte až 133 poľovných revírov, ktoré nemali Lesy SR zaznamenané vo svojej evidencii**. Tieto rozdiely v počtoch revírov spôsobuje najmä skutočnosť, že užívatelia poľovných revírov pri spracovaní výkazov často vychádzajú z údajov z rozhodnutí o uznaní revíru, ktoré boli vydávané orgánmi štátnej správy aj pred niekoľkými desaťročiami. **Výmery poľovných pozemkov v rozhodnutiach o uznaní poľovného revíru často neboli aktuálne a nekorešpondujú s výmerami, na základe ktorých boli uzatvárané zmluvy o užívaní poľovných revírov**. Príčina tohto stavu je v nedostatočnej aktualizácii údajov, ktorá nie je explicitne legislatívne vyžadovaná.

Súčasný zákon o poľovníctve neupravuje dobu pred ukončením platnosti aktuálnej zmluvy o nájme poľovného revíru, v ktorej je možné zvolať zhromaždenie vlastníkov poľovných pozemkov. V niektorých prípadoch tak bolo zhromaždenie vlastníkov zvolané viac ako rok pre uplynutím platnosti existujúcej nájmovej zmluvy. Zákon o poľovníctve nedostatočne upravuje aj spôsob informovania o zhromaždeniach vlastníkov. Vo viacerých prípadoch sa tak správcovia štátnych poľovných pozemkov nedozvedeli o konaní zhromaždení vlastníkov.

Nejednoznačnosť v zákone o poľovníctve sa týka aj povinností orgánov štátnej správy pri preskúvaní údajov pri evidencii zmlúv o užívaní poľovného revíru. Zákon neuvádza, či príslušný okresný úrad ako správny orgán pri zaevidovaní zmlúv o nájme poľovných revírov skúma len formálne skutočnosti (evidencia), alebo skúma aj správnosť obsahu notárskej zápisnice pri zaevidovaní zmluvy. Najvyšší súd SR vo svojom skoršom rozhodnutí¹ konštatoval, že splnenie zákonných podmienok súvisiacich so zvolaním zhromaždenia a jeho priebehu musí byť preukázané v čase uzatvárania zmluvy a následne aj preverené správnym orgánom, po predložení žiadosti o zaevidovanie zmluvy o postúpenie užívania poľovného revíru, v zmysle zákona o poľovníctve. V protiklade k tomu je skoršie právne stanovisko Generálnej prokuratúry SR², v ktorom sa konštatuje, že správny orgán v rámci evidencie zmluvy nevykonáva dokazovanie, ale skúma len formálne skutočnosti vymedzené zákonom o poľovníctve.

Neúplné interné normy

SPF a Lesy SR mali premietnuté súvisiace právne normy do interných predpisov upravujúcich výkon práva poľovníctva pri prenájme poľovných pozemkov/poľovných revírov. Pre oblasť poľovníctva mali Lesy SR vypracovaný poľovnícky poriadok účinný do mája 2020. Nové vydanie poľovníckeho poriadku nadobudlo účinnosť až v septembri 2022, čo znamenalo, že sa Lesy SR viac ako dva roky riadili neúčinným poľovníckym poriadkom. V interných predpisoch nemali dostatočne upravené niektoré činnosti súvisiace s procesmi prenájmu poľovných pozemkov, od zodpovednosti za prípravu dokumentov potrebných na zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov, až po uzatvorenie a následnú kontrolu zmluvy o užívaní poľovných revírov.

Dôsledkom nestanovenej zodpovednosti pre kontrolu platnosti zmlúv bolo aj uzatvorenie dvoch rôznych zmlúv v rovnakom období na ten istý poľovný revír (PR Turčok, PR Nová Bošáca, PR Štiavnička). Uvedené poukazuje na **nedôslednú a nedostatočnú evidenciu poľovných revírov**. Lesy SR taktiež nemali interným predpisom upravené, čo by malo byť obsahom spisu k poľovným revírom.

Podobná situácia bola v SPF, kedy platný interný predpis obsahoval terminologicky nepresné, nesúrodé a nejednoznačné ustanovenia. Kontrola zistila nedostatky v činnosti odboru poľovníctva a pozemkových spoločenstiev SPF v súvislosti s agendou poľovníctva a prenájmu poľovných pozemkov. Išlo o nevypracovanie plánov činnosti odboru, vrátane metodologickej činnosti v uvedenej oblasti.

Podľa NKÚ SR je potrebné jednoznačným a zrozumiteľným spôsobom upraviť a aktualizovať interné legislatívne prostredie SPF a Lesov SR pre oblasť poľovníctva a prenájmu poľovných pozemkov. Zníži sa tým možnosť subjektívneho výkladu pojmov a netransparentného konania.

Hoci podľa kontrolných zistení postupovali na zhromaždeniach vlastníkov zástupcovia Lesov SR a SPF v zhode, nemali písomne **upravenú vzájomnú spoluprácu**. Týkalo by sa to najmä spoločného postupu pri poľovných

¹ rozhodnutie sp. zn. 4Sžo/72/2014 zo dňa 6.10.2015

² stanovisko č. VI/3 Gd 103/16/10004 zo dňa 31.5.2016

revíroch, v ktorých majú tieto subjekty nadpolovičnú väčšinu vlastníckeho podielu poľovných pozemkov. Uzavretie takejto dohody napríklad formou memoranda o spolupráci by napomohlo jednotnému a koordinovanému postupu správcov štátneho majetku na zhromaždeniach vlastníkov poľovných pozemkov.

Na kontinuitu prijímaných strategických rozhodnutí a usmernení v oblasti nakladania s poľovnými pozemkami, nevynímajúc prijímanie súvisiacich interných noriem, vplyva aj personálna stabilita na najvyšších manažérskych pozíciách. V prípade Lesov SR však počas štyroch rokov došlo na pozícii generálneho riaditeľa až k ôsmim výmenám.

Netransparentný proces prenájmov poľovných revírov

V zmysle zákona o poľovníctve je užívateľom poľovného revíru fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá vykonáva právo poľovníctva v poľovnom revíri. Prenájom poľovného revíru znamená postúpenie užívania poľovného revíru na základe zmluvy.

Obrázok č.1 schematicky znázorňuje hlavné časti procesu prenájmu poľovných revírov prostredníctvom zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov.

Obrázok č.1

Zdroj: NKÚ SR

NKÚ SR preveril na vybranej vzorke dokladov postup zástupcov Lesov SR a SPF na zhromaždeniach vlastníkov poľovných pozemkov pri prenájme a pri výbere užívateľov poľovných revírov, ako aj kompletnosť spisovej dokumentácie. **Lesy SR a SPF patria v rámci SR k dominantným správcom štátnych poľovných pozemkov.**

Lesy SR mali v kontrolovanom období v správe štátne poľovné pozemky tvoriace poľové revíry, ktoré buď užívali (režijné poľovné revíry) alebo postúpili ich užívanie ďalším subjektom.

Vo svojej evidencii mali Lesy SR 135 režijných poľovných revírov. V ďalších 1 090 poľovných revíroch mali Lesy SR vlastnícky podiel k poľovným pozemkom. Lesy SR konajú v mene štátu ako vlastníci majetku, v tomto prípade vlastníci poľovných pozemkov, ktoré dostali do svojej správy.

Trochu iná situácie bola v SPF, ktorý taktiež spravuje a nakladá s pozemkami štátu, v ktorých je možné vykonávať právo poľovníctva. Tieto pozemky však nemôže zo zákona sám užívať, ale môže ich na uvedený účel prenajímať. V roku 2021 bola celková výmera prenajatých poľovných pozemkov v správe a nakladaní SPF o rozlohe takmer 534 tis. ha. Z tejto výmery predstavovali poľovné pozemky nezistených vlastníkov prenajímaných na účely výkonu práva poľovníctva podiel 74 % a poľovné pozemky Slovenskej republiky podiel 26 %. Základné údaje o poľovných revíroch v správe nakladaní SPF v kontrolovanom období sú uvedené v tabuľke č.1.

Tabuľka č. 1

Ukazovateľ	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
výmera PP v správe a nakladaní SPF (v ha)	549 851	540 382	546 684	533 751
z toho: vo vlastníctve SR (v ha)	135 683	137 478	141 848	140 737
vo vlastníctve nezistených vlastníkov (v ha)	414 168	402 904	404 836	393 014
počet prenajatých poľovných revírov	1 569	1 612	1 628	1 632
uhradené nájomné (v eur)	525 834	562 678	579 752	580 751
priemerná výška nájomného (eur/ha/rok)	0,96	1,04	1,06	1,08

Zdroj: SPF, NKÚ SR

Postup pri prenájme poľovného revíru je úzko naviazaný na štruktúru vlastníkov poľovných pozemkov, ktoré konkrétny revír tvoria. Vzorka poľovných revírov vybraných ku kontrole z uvedeného dôvodu zohľadňovala okrem kritérií, ako je napr. regionálne hľadisko, obdobie uzatvorenia zmluvy, aj percentuálny podiel poľovných pozemkov v správe Lesov SR a SPF.

Výška vlastníckeho podielu poľovných pozemkov je dôležitá najmä pri postúpení výkonu práva poľovníctva iným subjektom, o ktorom rozhoduje vlastník pozemku v poľovnom revíri. To isté platí aj v prípade SPF a Lesov SR, ktoré majú vo svojej správe štátne poľovné pozemky a nakladajú s nimi. **Výška vlastníckeho podielu je určujúca aj pre kompetencie a rozhodovacie právomoci jednotlivých vlastníkov, resp. správcov poľovných pozemkov,** súvisiace so zhromaždeniami vlastníkov poľovných pozemkov. V rámci tejto kontroly boli pri výbere vzorky poľovných revírov (príloha č.1) zohľadnené podiely Lesov SR a SPF do 50 % výmery poľovných pozemkov začlenených do poľovného revíru, ďalej do 2/3 výmery a nad 2/3 výmery poľovných pozemkov, kedy museli Lesy SR vybrať užívateľa poľovného revíru na základe verejnej obchodnej súťaže v zmysle zákona o poľovníctve.

V prípadoch, keď boli zvolávateľom zhromaždení vlastníkov poľovných pozemkov Lesy SR s vlastníckym podielom do 50 % výmery poľovných pozemkov začlenených do poľovného revíru, bolo zistené dodržiavanie princípov transparentnosti. V jednom prípade (PR Holý Vrch) neboli Lesy SR oprávnené zvolať zhromaždenie vlastníkov poľovných pozemkov, keďže v danom čase zastupovali menej ako jednu tretinu vlastníkov poľovných pozemkov.

Ako príklad zlej praxe s negatívnym vplyvom na zabezpečenie transparentnosti priebehu zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov však možno hodnotiť zistenie, že zvolávateľ zhromaždenia vlastníkov poľovných pozemkov, ktorý zastupoval najmenej jednu tretinu vlastníkov, zároveň aj zabezpečoval a overoval zápis do listiny prítomných na zhromaždení, pričom nebola zabezpečená kontrola správnosti údajov nezaujatou osobou.

Pri prenájme poľovných revírov s vlastníckym podielom poľovných pozemkov viac ako 2/3 výmery poľovného revíru boli Lesy SR povinné výber užívateľa poľovného revíru realizovať na základe obchodnej verejnej súťaže. Kritériami na výber boli najvyššia ponuka náhrady za užívanie poľovného revíru a akceptácia zmluvy o užívaní daného revíru, ktorá tvorila prílohu súťažných podmienok. V tejto súvislosti Lesy SR nepredložili písomné dokumenty, z ktorých by bol zrejмый spôsob stanovenia vyvolávacej jednotkovej ceny za prenájom poľovného revíru.

V jednom prípade nebol zo strany Lesov SR priebeh obchodnej verejnej súťaže zabezpečený transparentným spôsobom, nakoľko **podmienky súťaže nespĺňali kritériá nediskriminácie a rovnakého zaobchádzania.** Išlo o obchodnú verejnú súťaž (PR Svarínka) so špecifickými súťažnými podmienkami, oproti podmienkam z ostatných preverovaných súťaží. Podstatne to zužovalo okruh potenciálnych uchádzačov o užívanie tohto poľovného revíru. V dôsledku takto zadefinovaných podmienok bol zo súťaže vylúčený uchádzač, ktorý ponúkal viac ako dvojnásobne vyššiu náhradu za jeden hektár a rok, oproti úspešnému uchádzačovi. Dôvodom na vyhlásenie obchodnej verejnej súťaže s takto stanovenými súťažnými podmienkami mala byť skutočnosť, že subjekt, ktorý užíval predmetný poľovný revír, podal žiadosť na MPRV SR o vyhradenie poľovného revíru.

MPRV SR môže z dôvodu zachovania kvality genofondu niektorých druhov zveri rozhodnúť o osobitnom užívaní poľovného revíru (vyhradený poľovný revír). Lesy SR však nepreukázali, že tento revír sa stal vyhradeným poľovným revírom.

Kontrolou vybranej vzorky poľovných revírov v správe SPF boli v 15 prípadoch **zistené aj rozdiely medzi výmerami poľovných revírov** v databáze SPF a výmerami uvedenými v notárskych zápisniciach, v stanoviskách lesníkov³ SPF, resp. v zmluvách o užívaní poľovných revírov. Tieto rozdiely medzi výmerami vznikajú v dôsledku aktualizovanej analýzy vlastníckych vzťahov, ktorú si spracujú zvolávatelia pred zhromaždením vlastníkov poľovných pozemkov, ďalej z dôvodu nepresnej zostavy z GIS SPF, ktorý nedokáže presne určiť výmery poľovných revírov, ako aj v dôsledku chybných zápisov lesníkov SPF do databázy fondu. NKÚ SR aj v tejto súvislosti poukazuje na potrebu vytvorenia jednotnej, komplexnej a priebežne aktualizovanej databázy údajov k poľovným revírom spôsobom, ktorý zabezpečí porovnateľné, korektné a objektívne informácie a dáta.

V jednom prípade (PR Machnáč) bolo zistené konanie zvolávateľa **zhromaždenia, ktoré malo znaky diskriminácie** práv neprítomných vlastníkov poľovných pozemkov. Zvolávateľ zhromaždenia vlastníkov dal hlasovať o vyššej náhrade za prenájom pre prítomných vlastníkov poľovných pozemkov a o nižšej náhrade pre vlastníkov poľovných pozemkov, ktorí sa nezúčastnili zhromaždenia. Návrh bol aj schválený, pričom zástupca SPF, ktorý sa zúčastnil zhromaždenia, takto schválené uznesenie nenamietal.

Ako účelové bolo vyhodnotené aj podávanie návrhov na zhromaždeniach vlastníkov na neúmerne vysoké výšky náhrady za užívanie poľovných revírov zo strany niektorých poľovných združení. Tieto združenia pritom zastupujú minoritných vlastníkov poľovných pozemkov s výmerou často predstavujúcou menej ako jedno percento v danom poľovnom revíri. Podľa NKÚ SR **je potrebné stanoviť jasné kritériá pre navrhnutie minimálnej výšky náhrady za užívanie poľovného revíru**. Tým by sa prispelo k zamedzeniu subjektívneho rozhodovania zo strany zodpovedných zamestnancov kontrolovaných subjektov v príprave na zhromaždenie vlastníkov poľovných pozemkov, ako aj na samotnom zhromaždení.

Netransparentný odpredaj odstrelu zveri

Model starostlivosti o poľovné revíry formou odpredaja odstrelu zveri sa v Lesoch SR začal vo väčšej miere uplatňovať najmä po schválení koncepcie rozvoja poľovníctva v SR - Národného programu rozvoja poľovníctva a zachovania genofondu voľne žijúcej zveri⁴ z novembra 2017. Od marca 2020 bol odpredaj odstrelu zveri pozastavený. Štátny podnik sa pri realizácii odpredaja odstrelu odvolával najmä na ekonomickú výhodnosť a dlhodobé ciele koncepcie, pričom predmetná **koncepcia priamo odpredaj odstrelu zveri v poľovných revíroch neriešila**. V platnom znení zákona o poľovníctve nie je priamo upravený odpredaj odstrelu zveri, ako forma nakladania s poľovnými revírmi v správe Lesov SR.

Lesy SR odpredali odstrel zveri v 64 poľovných revíroch z celkového počtu 135 režijných poľovných revírov Lesov SR, v rámci ktorých boli tieto odpredaje odstrelu evidované. Odpredaj bol realizovaný na základe zmlúv o love zveri uzatvorených podľa Občianskeho zákonníka a zákona o poľovníctve. Kontrola bola vykonaná na vzorke 20 poľovných revírov.

NKÚ SR na základe výsledkov kontroly konštatoval, že **odpredaje odstrelu zveri mali znaky dlhodobých prenájomov poľovných revírov, t. j. došlo k postúpeniu užívania poľovného revíru inej poľovníckej organizácii**, hoci niektoré povinnosti užívateľa podľa zákona o poľovníctve ostali Lesom SR. Postúpením užívania poľovného revíru inému subjektu na základe zmluvy o love zveri **došlo k rozporu so zákonom o poľovníctve**. Podľa tohto zákona ten, komu bolo užívanie poľovného revíru postúpené zmluvou, nesmie ďalej postúpiť inému užívanie poľovného revíru ani jeho časti.

³ Zamestnanci SPF s územnou pôsobnosťou, poverení agendou pozemkových spoločností.

⁴ Koncepcia rozvoja poľovníctva v SR formulovala základné strategické zámery a ciele rezortu pôdohospodárstva v oblasti poľovníctva v časovom horizonte rokov 2017-2030, ako aj prostriedky na ich dosiahnutie.

Uvedené konštatovanie vychádzalo z viacerých kontrolných zistení. Zmluvy o love zveri boli vo všetkých preverených prípadoch hneď pri ich podpise zmenené dodatkami, kde boli povinnosti predávajúceho prenesené na kupujúceho, vrátane prenesenia časti povinností v zmysle plánu rozvoja poľovníckeho hospodárenia v poľovnom revíri. Pritom plán poľovníckeho hospodárenia bol v niektorých častiach totožný s výhľadovým plánom poľovníckeho hospodárenia, ktorý zabezpečuje užívateľ poľovného revíru.

Podľa poľovníckeho poriadku platného v rokoch 2018 až 2020 mali Lesy SR upravené len tri formy lovu v režijných poľovných revíroch, a to poplatkový lov, personálny lov a reprezentačný lov. Poplatkový lov zveri sa mal vykonávať na základe písomnej žiadosti potvrdenej odštepným závodom domácimi a zahraničnými poľovníckymi hosťami.

Lov zveri poľovníckym hosťom sa za postúpenie užívania poľovného revíru nepovažuje. Priemerná doba trvania zmlúv o love zveri takmer 12 rokov však spochybňuje možnosť považovať poľovnícke organizácie, ktorým bol odstreľ odpredaný, za poľovníckych hostí. Lesy SR uzatvárali zmluvy o love zveri s poľovnými združeniami a nie s fyzickými osobami. Pri uzatvorených zmluvách teda nešlo o lov zveri poľovníckym hosťom, ktorý je fyzickou osobou.

Podľa NKÚ SR neboli v procese výberu uchádzačov o odpredaj odstreľu zveri Lesy SR v preverovanom období dodržané princípy transparentnosti tohto procesu.

Lesy SR nemali zdokumentovaný samotný výber poľovných revírov ponúknutých na odpredaj odstreľu zveri. Nastavené hodnotiace kritériá neboli primerané predmetu súťaže, nakoľko záujemcovia o predaj odstreľu zveri na obdobie 10 až 15 rokov súťažili kvalitou vypracovaných plánov rozvoja poľovníckeho hospodárenia v poľovnom revíri. Osnova plánu, ktorá bola súčasťou súťažných podkladov, vychádzala z výhľadového plánu poľovníckeho hospodárenia, ktorý podľa zákona o poľovníctve zabezpečuje užívateľ poľovného revíru prostredníctvom odborne spôsobilej právnickej osoby alebo fyzickej osoby. Nad rámec vyhlášky k zákonu o poľovníctve boli v osnove plánu uvedené aj ďalšie hodnotiace kritériá, ako napríklad návrh spolupráce s užívateľmi poľovných pozemkov, predchádzanie škodám spôsobených zverou, návrh na zlepšenie genofondu zveri, návrh aktivít na propagáciu poľovníctva a poľovnícka osвета.

Jednotlivé súťažné návrhy hodnotila päťčlenná odborná komisia. Najviac bodov mohli záujemcovia o odstreľ zveri získať za vypracovaný návrh opatrení na rozvoj poľovníckeho hospodárenia v poľovnom revíri. Komisia hodnotila jednotlivé plány bez toho, aby ich porovnala s výhľadovými plánmi poľovného hospodárenia príslušných revírov, ktoré mali spracované Lesy SR. V zmysle nastavených podmienok boli zvýhodnení uchádzači, ktorí deklarovali zabezpečenie ochrany zveri, medikamenty, krmivo a vybudovanie a rekonštrukciu poľovníckych zariadení na vlastné náklady a tí, čo deklarovali vytvorenie génovej základne. Členovia komisie pridelené body nezdôvodňovali, čím sa hodnotenie jednotlivých členov vyznačovalo značnou mierou subjektivizmu.

V jednom prípade (PR Sitno) uzatvorili Lesy SR ešte pred preverovaným obdobím rámcovú zmluvu o predaji práva odstreľu zveri na obdobie na 31 rokov. V dvoch prípadoch (PR Jedlina a PR Zimná) Lesy SR **odpredali odstreľ aj bez hodnotenia komisie**, resp. mimo zásad zmluvného odpredaja odstreľu zveri. Pri súťaži na odpredaj odstreľu (PR Pajštún) z roku 2018 podali dvaja uchádzači takmer identický projekt, ktorý v bodovom hodnotení komisie dosiahol rovnaký počet bodov, pričom samotná komisia uviedla, že ide o rovnaký projekt. Zo súťaže neskôr odstúpil jeden uchádzač, ktorý v roku 2022 podal podnet na Lesy SR na vypovedanie zmluvy s úspešným uchádzačom z dôvodu nezákonného stavu a jej uzatvorenia v rozpore s dobrými mravmi.

Do odpredaja odstreľu bol zaradený aj poľovný revír (PR Višničky), v rámci ktorého boli na začiatku štyria uchádzači. Pri hodnotení bol bodový rozdiel medzi prvým a druhým uchádzačom minimálny a vznikol najmä hodnotením oblasti génovej základne. Toto hodnotenie bolo rozhodujúce pri výbere úspešného uchádzača.

V 15 prípadoch bol odstreľ odpredaný v poľovnom revíri, v ktorom majú Lesy SR viac ako dvojtretinový podiel poľovných pozemkov. **V týchto prípadoch postúpenia užívania pozemkov inej osobe zmluvou, boli Lesy SR povinné v zmysle zákona o poľovníctve vybrať užívateľa poľovného revíru na základe obchodnej verejnej súťaže.**

Odpredaj odstreľu zvýšil ekonomickú výnosnosť poľovných revírov v rokoch 2018 až 2021 oproti predchádzajúcim rokom. Zisk za režijné poľovné revíry, v rámci ktorých štátny podnik evidoval aj poľovné revíry s odpredajom odstreľu zveri, vzrástol za poľovnícku sezónu 2020/2021 v porovnaní so sezónou 2017/2018 viac ako štyrikrát.

Celková produkcia na hektár režijného revíru sa zvýšila o 2,85 eur / ha, čo bol nárast o viac ako 260 %. V porovnaní s rokom 2018 vzrástol v roku 2021 dosiahnutý celkový zisk Lesov SR za oblasť poľovníctva takmer o 54 %.

Vývoj výsledku hospodárenia v oblasti poľovníctva a priemernej produkcie v rámci poľovného hospodárstva na jeden hektár v roku 2018 až 2021 za Lesy SR a za Slovenskú republiku spolu je uvedený v tabuľke č.2.

Tabuľka č.2

(eur)

Ukazovateľ	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rozdiel 2021 - 2018
Celkový zisk za oblasť poľovníctva	1 890 554	2 275 209	2 613 431	2 910 884	+1 020 330
z toho zisk za režijné poľovné revíry	413 054	1 000 558	1 467 990	1 780 745	+1 367 691
Priemerná produkcia za režijné poľovné revíry Lesov SR (eur/ 1 ha)	1,08	2,27	3,28	3,93	+2,85
Priemerná produkcia za poľovné revíry spolu v SR (eur/ 1 ha)	0,27	0,40	0,34	0,66	+0,39

Zdroj: NKÚ SR podľa údajov z NLC a štátneho podniku Lesy SR

Oproti ostatným poľovným revírom v Slovenskej republike dosiahli Lesy SR v režijných poľovných revíroch šesťkrát vyššiu celkovú produkciu na hektár poľovného revíru. V rokoch 2018 až 2021 tvorili tržby Lesov SR a SPF za poľovníctvo tvorili v približne 2 % z celkových tržieb týchto správcov štátnych poľovných pozemkov.

Podľa NKÚ SR je potrebné legislatívne upraviť odpredaje odstrelu tak, aby bolo zabezpečené súťažné prostredie zohľadňujúce ako ekonomické parametre, tak parametre starostlivosti o zver a poľovný revír a súčasne aby uzatváranie zmlúv bolo časovo obmedzené.

Nedostatočná kontrola

Kontrola preverila aj nastavenie kontrolných mechanizmov Lesov SR a SPF v oblasti prenájmov poľovných revírov, pričom poukázala na ich nedostatočnú úroveň. Uvedené dokumentuje fakt, že Lesy SR nevykonali v kontrolovanom období žiadnu vnútornú kontrolu zameranú na samotný systém prenájmov poľovných pozemkov.

V rokoch 2020, 2021 a 2022 neboli zo strany SPF navrhnuté žiadne kontroly súvisiace s výkonom práva poľovníctva. Odbor vnútornej kontroly SPF vykonal v oblasti zabezpečenia výkonu práva poľovníctva v rokoch 2018 a 2019 spolu tri interné finančné kontroly. Na základe výsledkov kontrol však neboli prijímané účinné opatrenia na nápravu zistených nedostatkov.

V SPF neboli v rokoch 2018 a 2019 vykonané žiadne externé kontroly súvisiace s agendou poľovníctva. Nedostatky vo fungovaní kontrolných mechanizmov vyplývali aj z nedostatočne nastavených interných pravidiel pri prenájme poľovných pozemkov. Zo strany zakladateľa MPRV SR bola v Lesoch SR v kontrolovanom období vykonaná v danej oblasti len jedna kontrola. Išlo o kontrolu z roku 2022 zameranú na postupy uzatvárania zmlúv o love zveri.

Záver

Napriek tomu, že tržby za poľovníctvo netvorí podstatnú časť tržieb Lesov SR a SPF, je oblasť činností spojených s prenájmi poľovných revírov z pohľadu povinnosti vlastníkov a užívateľov administratívne náročná. Na dobré fungovanie systému prenájmov poľovných pozemkov je potrebná kvalitná legislatíva, prenesená aj do súvisiacich interných noriem. Jasné pravidlá a kritériá pri nakladaní s poľovnými revírmi a dôsledná kontrola dodržiavania týchto pravidiel podporia eliminovanie zistených netransparentných konaní. V opačnom prípade budú nežiaduce stavy v oblasti prenájmov poľovných pozemkov pretrvávať a neznížia kritický pohľad širokej verejnosti na uvedenú oblasť. V týchto procesoch je podstatná korektná odborná spolupráca všetkých zainteresovaných, vrátane profesijnej samosprávy.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Vypracované protokoly o výsledku kontroly predložili kontrolóri NKÚ SR štatutárnym orgánom kontrolovaných subjektov na oboznámenie sa s ich obsahom a na prípadné vznesenie námietok voči pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení. Zo strany Slovenského pozemkového fondu neboli voči kontrolným zisteniam vznesené námietky. Štátny podnik Lesy SR predložil v námietkovom procese ku kontrolným zisteniam spolu osem námietok. Námietky, ktoré mali v niektorých prípadoch viac charakter prijatých opatrení, neobsahovali nové skutočnosti a listinné dôkazy spochybňujúce kontrolné zistenia. Z uvedeného dôvodu boli tieto námietky vyhodnotené ako neopodstatnené.

Odborná spolupráca

Vybrané štatistické údaje, súvisiace so základnými ukazovateľmi poľovníckeho manažmentu, rozlohami a počtami poľovníckych revírov a s poľovníckou produkciou boli konzultované s Ústavom lesných zdrojov a informatiky Národného lesníckeho centra Zvolen.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR

Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 250 114 911
✉ info@nku.gov.sk

Lesy SR, štátny podnik

Námestie SNP 8
975 66 Banská Bystrica
☎ +421 48 4344 111
✉ lesysr@lesy.sk

Slovenský pozemkový fond

Búdková 36
817 15 Bratislava-Staré Mesto
☎ +421 2 2094 1000
✉ info@pozfond.sk

Zoznam použitých skratiek

GR	generálny riaditeľ
GIS	geografický informačný systém
ha	hektár
GIS SPF	Geografický informačný systém Slovenského pozemkového fondu
ha	hektár
Lesy SR	Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
NLC	Národné lesnícke centrum
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
OÚ	okresné úrady / okresné úrady v sídle kraja
PR	poľovný revír
SPF	Slovenský pozemkový fond
SR	Slovenská republika
výkaz Poľov 12-01	Poľov (MPRV SR) 12-01 ročný výkaz o revíri a stavoch zveri za poľovnícku sezónu
vykonávacia vyhláška	vyhláška MPRV SR č.344/2009 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon o poľovníctve
zákon o poľovníctve	zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
zákon o pozemkových úpravách	zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov;
zhromaždenie	zhromaždenie vlastníkov poľovníckych pozemkov

Príloha č. 1 Zoznam preverovaných poľovných revírov

Kontrolované poľovné revíry Lesov SR

P. č.	Názov poľovného revíru	Rozloha PR v ha	% podiel	
			Lesy SR	SPF
1	Štiavnička	3 415	38,16	0,00
2	Baranovo	3 245	49,18	17,50
3	Lupoč	2 076	34,01	47,45
4	Nová Bošáca	2 573	28,60	20,60
5	Neporadza	2 197	19,25	6,92
6	Sobotište	2 568	9,23	29,60
7	Holý vrch	1 047	47,28	3,82
8	Lazy	2 014	39,13	10,72
9	Ipolnok	828	42,39	17,39
10	Turčok	1 380	43,48	0,00
11	Meliata	1 394	20,80	17,79
12	Kamenica nad Hronom	1 352	25,44	13,39
13	Vápenná Mochovce	1 674	18,70	24,07
14	Hradisko Nevidzany	1 872	45,35	5,66
15	Jelka	2 680	27,09	0,00
16	Palenica	2 190	44,34	11,78
17	Sivý kameň	3 835	4,51	3,86
18	Lúčky	5 093	18,65	22,68
19	Remata I	2 536	42,43	36,71
20	Remata	2 801	68,76	30,63
21	Lešník	3 929	85,65	10,64
22	Gajdoška	3 146	71,27	20,79
23	Lozomo	1 618	91,90	0,06
24	Sološnica	2 393	100,00	0,00
25	Planinka Dechtice	1 193	92,12	4,36
26	Makovisko Zvolen	2 277	76,50	0,00
27	Slanec	682	65,54	0,00
28	Rybné	3 118	74,05	1,92
29	Svarínka	2 633	100,00	0,00
30	Rysia skala	667	88,46	3,90

Zdroj: NLC

Kontrolované poľovné revíry Lesov SR - pokračovanie

P. č.	Názov poľovného revíru	Rozloha PR v ha	% podiel	
			Lesy SR	SPF
31	Dobroč	2 453	61,35	2,12
32	Devínska kobyla	1 642	93,67	1,52
33	Pata	1 905	61,47	0,00
34	Vojnice	1 408	54,47	0,00
35	Kopok Brusno	2 326	60,15	7,65
36	Vyšehradné	3 370	56,38	20,86
37	Háje	2 063	52,93	9,40
38	Kostolná	2 183	61,66	14,20
39	Drienčie	2 148	49,39	29,80
40	Makovica	2 300	61,78	0,00
41	Javorina	3 171	93,00	0,00
42	Pajštún	1 285	100,00	0,00
43	Biela skala II	841	93,22	6,78
44	Ostrá Hora Jalšové	1 272	62,89	9,91
45	Višničky	2 100	65,14	22,76
46	Dobrolín	2 097	68,43	4,34
47	Jastrabské	1 065	75,68	0,38
48	Píľsko	7 306	92,77	1,44
49	Fatra	12 867	96,01	2,20
50	Stožky	2 293	97,34	2,66
51	Gápeľ	3 260	78,74	5,89
52	Polianka	5 578	81,96	12,37
53	Bzová	1 786	73,35	10,36
54	Tvrdošovo	2 063	60,79	3,39
55	Hrachoviny	2 427	68,19	16,23
56	Jedlina	2 205	55,46	23,63
57	Zimná	4 039	96,56	0,99
58	Sitno	2 121	78,17	21,36
59	Čerešienky	3 983	82,07	1,43
60	Tužina Kľačno	8 726	65,99	26,50

Zdroj: NLC

Kontrolované poľovné revíry SPF

P. č.	Názov poľovného revíru	Rozloha PR v ha	% podiel	
			Lesy SR	SPF
61	Poľný Kesov	902	3,88	20,62
62	VPR Agro-Mikov	2 803	0,00	40,06
63	Šenkvice	2 203	0,00	19,11
64	Ľubica	2 195	0,00	20,46
65	Kačica Malčice	3 298	0,06	28,65
66	Plavecký Mikuláš	1 700	19,71	22,00
67	Váh Dolné Zelenice	1 494	0,27	29,32
68	Veľký Cetín	1 522	2,83	34,82
69	Zohor	2 389	0,00	21,81
70	Barak Hajnáčka	1 241	20,31	28,04
71	Javorina	2 095	29,55	20,10
72	Sivá skala	3 387	3,99	22,94
73	Holý Vrch	1 047	47,28	3,82
74	Močenok	1 845	0,00	24,07
75	Jestice	743	8,21	29,07
76	Teplá Voda	414	0,00	68,36
77	Machnáč	4 498	19,12	19,79
78	Terchová	3 591	0,00	19,52
79	Píla	2 932	33,32	25,82
80	Strážne	1 232	0,00	37,42
81	Strieborná	6 417	5,56	41,59
82	Dropie	951	0,00	45,01
83	Handlová	2 819	60,80	39,20
84	Malinová	2 189	29,65	44,54
85	Močenský Háj	1 003	0,10	47,16
86	Kopčany	2 339	7,87	47,71
87	Šaľa	2 355	0,81	41,57
88	Holíč	2 404	1,21	74,08
89	Borovce	884	0,00	42,19
90	Samostatná bažantnica Palárikovo	1 446	17,08	47,93
91	Sološnica	1 774	3,21	39,63
92	PR č.28 Kráľovský Chlmec	1 370	0,00	27,74
93	Fíľakovo II	1 065	32,11	13,15
94	Moravské Lieskové	2 381	6,09	45,28
95	Stará Turá	430	0,00	31,19

Zdroj: NLC